

ISSN 0125-7447

ราชบัณฑิตยสถาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 17 NUMBER 37

SEPTEMBER 19, 1986

แนวทางการวินิจฉัยโรคที่เกิดจาก 437

การประกอบอาชีพ

รายงานทางโรค-กรกฎาคม 2529 446

สถานการณ์โรค 447

บทความ

แนวทางการวินิจฉัยโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่จะไม่มีลักษณะทางคลินิกเฉพาะโรค (pathogenomic sign) สิ่งสำคัญที่ช่วยในการวินิจฉัยโรค คือ การซักประวัติเกี่ยวกับอาชีพของผู้ป่วยโดยละเอียด (ไม่ใช่เฉพาะอาชีพในปัจจุบัน) แนวทางการวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพ ดังข้างล่างนี้เป็นเพียงแนวทางกว้าง ๆ ในทางปฏิบัติต้องวินิจฉัยแยกโรคอื่น ๆ ด้วย อนึ่ง พิจารณาพบจากการประกอบอาชีพพบได้น้อย และมักเกิดเนื่องจากอุบัติเหตุ ผู้ป่วยที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มนี้ ต้องเป็นผู้ที่ป่วยเนื่องจากการประกอบอาชีพมิใช่ป่วยเนื่องจากเหตุอื่น ๆ กล่าวคือ จะวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพได้ต้องมีประวัติการประกอบอาชีพด้วยทุกครั้งไป

ตารางที่ 1 โรคจากการประกอบอาชีพในบัตรรายงานผู้ป่วย (รง. 506) กองระบาดวิทยา
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

โรค	อาชีพที่เกี่ยวข้อง/ที่ไร	ลักษณะทางคลินิก	Suggested maximum Level
1. พิษจากสารตะกั่ว	โลหะผสม, foil, กระสุนปืน, สี, แบตเตอรี่, สารกันสนิมในน้ำมันเบนซิน, โลหะบัดกรี	ปวดท้อง, ท้องผูก, อาเจียน, ปวดศีรษะ, เวียนศีรษะ, ปวดข้อ, metallic taste, blue line บนเหงือก, โลหิตจาง peripheral neuropathy อาการทางจิต เช่น บุคลิกภาพแปรปรวน, ความจำเสื่อม encephalopathy nephropathy	Inorganic lead — B1 Pb 80 µg/dl — U Pb 150 µg/g — U ALA 10 mg/g — U Cp 250 µg/g Organic lead — U Pb 150 µg/g
2. พิษจากแมงกานีส	โลหะผสม, แบตเตอรี่, แก้ว, เซรามิก, สี, สารกันสนิมในน้ำมันเบนซิน	พิษเฉียบพลัน - หลอดลมอักเสบ - pharyngitis	

โรค	อาชีพที่เกี่ยวข้อง/ที่ใช้	ลักษณะทางคลินิก	Suggested maximum Level
3. พิษจากปรอท	ด้านอิเล็กทรอนิกส์ เช่น transformer, แบตเตอรี่, mercury vapour lamp ด้านวิทยาศาสตร์ เช่น เทอร์โมมิเตอร์, บาโรมิเตอร์ ด้านเคมี เช่น fungicide; วัตถุระเบิด, ยา, คลอรีน, สี, สิ่งทอ	พิษเรื้อรัง - Parkinson-like disease - ปอดอักเสบ พิษเฉียบพลัน - จากการหายใจ :- ไข้, คลื่นไส้, อาเจียน, ไอ - หายใจถี่และลำบาก, แน่นหน้าอก, เขียว - จากการกิน-ปวดท้อง, คลื่นไส้, อาเจียน, ช็อค, หมดสติ, ชัก	Inorganic mercury B1 Hg 3 µg/dl UHg 50 µg/g Methyl mercury
		พิษเรื้อรัง - ชัก, ปวดศีรษะ, เหนื่อยอัมพาต, mercury line (น้ำตาลเข้ม) - อาการทางระบบประสาท :- tremor, cerebellar ataxia, spastic gait, hyperreflexia - ชา, ประสาท, รีบัส, กลืน, เสียหาย, visual field แคบลง - organic psychosis - proteinuria, chronic renal disease - mercurialentis พิษเฉียบพลัน - จากการหายใจ :- ระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ, หายใจลำบาก, เจ็บหน้าอก, ปวดศีรษะ, เวียนศีรษะ - จากการกิน :- ปวดท้อง, อาเจียน, ท้องเดิน, ตะคริว, หมดสติและตาย พิษเรื้อรัง - peripheral neuropathy - mess lines (แถบขาวบนเล็บนิ้วมือ) - เสียหาย, nasal septum - ช่วงกระดูกอ่อนทะเล	B1 Hg 10 µg/dl Total concentration in urine 200 µg/g
4. พิษจากอาร์ซีนิก	ยาฆ่าแมลง, รางและวัชพืช, wood preservation, อุตสาหกรรมแก้ว, โลหะผสม, การรักษามันโบราณ	พิษเรื้อรัง - จากการหายใจ :- ระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ, หายใจลำบาก, เจ็บหน้าอก, ปวดศีรษะ, เวียนศีรษะ - จากการกิน :- ปวดท้อง, อาเจียน, ท้องเดิน, ตะคริว, หมดสติและตาย พิษเรื้อรัง - peripheral neuropathy - mess lines (แถบขาวบนเล็บนิ้วมือ) - เสียหาย, nasal septum - ช่วงกระดูกอ่อนทะเล	Total concentration in urine 200 µg/g

โรค	อาชีพที่เกี่ยวข้อง/ที่ใช้	ลักษณะทางคลินิก	Suggested maximum Level
5. พิษจากแก๊ส สารไฮโดรเจน - แอมโมเนีย	ปุ๋ย, เครื่องทำความเย็น, ขบวนการสังเคราะห์ทาง เคมี	- อาการทางผิวหนัง :- dermatitis, warts (arsenical keratoses) ผิวหนังหนาตาม ฝ่ามือฝ่าเท้า, มะเร็งผิวหนัง - reversible hepatic enlargement, hepatic cirrhosis	
	การผลิตรถกำมะถัน, การถนอมอาหาร, เหล้า	ระคายเคืองเยื่อเมือก เยื่อตา ถูก ตาจะทำให้กระจกตาอักเสบ และถึงขั้นตาบอดได้ พิษเฉียบพลัน ระคายเคืองเยื่อเมือกและทางเดิน หายใจ ทำให้ไอ, จาม, เป็น มาก ๆ ทำให้หายใจขัดข้อง และตายได้ พิษเรื้อรัง สูญเสียการรับรู้ กลิ่นและรสบางส่วน, ทางเดิน หายใจอักเสบเรื้อรัง	
	อุตสาหกรรมกระดาษ, ใช้ฟอกสี, เป็นสารฆ่าเชื้อโรค ในน้ำประปาและในสระว่ายน้ำ	เจ็บตื้อหน้าอกชนิด burning pain ไอ, ระคายเคืองต่อตา และเยื่อช่องปาก, น้ำตาและ น้ำลายไหลมาก, คลื่นไส้, อาเจียน เป็นมากอาจถึงขั้น ปอดบวม	
6. พิษจากสาร ปิโตรเลียม - Benzene	ใช้เป็น solvent ในการผลิต ยาง, พลาสติก, การพิมพ์,	พิษเฉียบพลัน - ปวดศีรษะ, อาเจียน, CNS	Urinary phenol 45 mg/g
	ในน้ำมันเบนซินพบ Benzene ประมาณ 0.8%, และพบใน ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น ๆ เช่น น้ำมันก๊าด	depression หมอสติ, ภาวะ การหายใจล้มเหลว พิษเรื้อรัง - กด Bone marrow เช่น Aplastic anemia, Leukaemia - ระคายผิวหนัง เช่น derma- titis	

7. พิษจากยาฆ่าแมลง	ตัวอย่างเช่น	ลักษณะทางคลินิก	Diagnostic Tests
- Organophosphorous compounds	Parathion Phosdrin Diazinon	ปวดศีรษะ, เวียนศีรษะ, คลื่นไส้, ปวดท้อง, pinpoint pupils, หัวใจเต้นช้า, กล้ามเนื้อกระตุก	- BI cholinesterase activities - สนองต่อการรักษาด้วย Atropine - Urine metabolites
- Carbamates	Carbofuran Carbaryl Methomyl	เหมือนกับ organophosphorous compounds	- สนองต่อการรักษาด้วย Atropine - Urine metabolites
- Organochlorines	D D T Dieldrin Lindane	apprehension, hyperexcitability, เวียนศีรษะ, disorientation, กล้ามเนื้ออ่อนแรง, ชักแบบ tonic-clonic	วัดระดับ organochlorines ในเลือด
- Nitrochlorophenol derivatives	Dinoseb Pentachlorophenol (DNOC)	ไข้, หัวใจเต้นแรง, หายใจเร็ว และตื่นเต้นตกใจง่าย	วัดระดับ nitrochlorophenol ในเลือดและปัสสาวะ
- Pyridyl derivatives	Paraquat	progressive pulmonary fibrosis ทำลาย คับ ไต และ กล้ามเนื้อหัวใจ	วัดระดับ pyridyl derivatives ในเลือดและปัสสาวะ

โรค	อาชีพที่เกี่ยวข้อง/ที่ใช้	ลักษณะทางคลินิก	Suggested maximum Level
8. Silicosis	เหมืองแร่ ไม่หิน เครื่องกระเบื้องถ้วยชาม เครื่องดินเผา ขบวนการขัดด้วยทราย	- หายใจลำบากเมื่อออกกำลังกาย ปวดหน้าอก ไอ อาการไอ มักเป็นชนิดไม่มีเสมหะ ยกเว้นมีการติดเชื้อซ้ำเติม ช่วงแรก ๆ มักไอตอนเช้า ๆ ต่อมาไอเป็นพัก ๆ ตลอดวัน - โรคแทรกซ้อน 1. วัณโรค 2. หลอดลมอักเสบเรื้อรัง 3. Cor pulmonale	
9. Decompression sickness (Caisson disease)	นักประดาน้ำ นักบิน งานอุโมงค์ ใต้ดิน ใต้ น้ำ	อาการจะเกิดหลังจากที่ผู้ป่วย กลับมาอยู่ในความดันอากาศ เร็วเกินไป 1. อาการเจ็บบวม แขนงอก เป็น 2 ชนิด	

(ต่อหน้า 445)

แนวทางการวินิจฉัยโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

(ต่อจากหน้า 440)

โรค	อาชีพที่เกี่ยวข้อง/ที่ใช้	ลักษณะทางคลินิก	Suggested maximum Level
		ชนิดที่ 1. ปวดตามแขนขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปวดในข้อ อาจปวดเล็กน้อยหรือรุนแรง อาการอาจเกิดภายในไม่กี่นาทีหลังจากกลับมาอยู่ในสภาพแวดล้อมอากาศปกติ หรืออาจนานถึง 12 ชั่วโมง ข้อที่ปวดมักอยู่ในสภาพที่งอ อาการทางผิวหนังมีจ้ำขึ้นตามตัวหรือคัน อาจเกิดใดก็ได้ หรือเกิดร่วมกับอาการปวดตามข้อก็ได้ ชนิดที่ 2 อาการรุนแรงกว่าชนิดแรกมาก แต่พบได้น้อย - แขนขาอ่อนแรงหรือเป็นอัมพาต - ชาตามแขนขา - ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน - เจ็บหน้าอก ไอ หายใจลำบาก - ชัก - โคม่า 2. อาการเรื้อรัง - Aseptic bone necrosis ส่วนใหญ่ไม่มีการยกเว้นเกิดใกล้ข้อ - อาการทางระบบประสาทและจิต	

หมายเหตุ 1. กลุ่มโรคแพ้พิษต่าง ๆ จากการประกอบอาชีพ ตลอดจนทั้งโรคจากการประกอบอาชีพที่เกิดจากเหตุอื่น เช่น เชื้อโรค หรือขบวนการผลิตต่าง ๆ ยังมีอีกมากที่มีได้กล่าวถึง ขอให้รายงานลงในช่องโรคอื่น ๆ

☐โดยระบุว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพชนิดใด เช่น ☐ โรคจากการประกอบอาชีพชนิด Silicosis

2. ปริมาณความเข้มข้นในปัสสาวะ แสดงเป็นจำนวนต่อกรัมครีอาตินิน

ที่มา : กองอาชีวอนามัย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข